

Din festivalurile toamnei Festivalul dramaturgiei românești de la Timișoara

Marina
CONSTANTINESCU

Un om
pentru un
festival

Acum știu ce înseamnă să răspunzi de un festival: am fost selecționer unic și director artistic al *Festivalului dramaturgiei românești* de la Timișoara, ediția 1998. Totul a început cu drumurile prin țară. Am fost, vreme de câteva luni, la aproape douăzeci de teatre, unde se jucau piese românești. Trebuia să aleg șapte spectacole pentru festival. Am ales douăsprezece, plus *două one-women show-uri*, dovadă creșterea interesului pentru dramaturgia națională, fie de azi, fie de ieri. Am vrut să ofer spectatorilor timișoreni tot ce era mai valoros la celelalte teatre care au montat, în ultimii ani, piese de autori români. Atât sub raportul spectacolului (trupă, actori, regizori, scenografi, muzicieni), cât și sub acela al textului, fiind vorba uneori de piese mai noi, necunoscute, jucate în premieră. Ca o primă concluzie, cea mai importantă, aș spune că am reușit să trezesc curiozitatea

timișorenilor, care au umplut, cu mic, cu mare, sala, uneori și de trei ori pe zi. Spune cine vrea că lumea nu merge la teatru! Spune cine vrea că nu se joacă piese românești ori că nu sunt bune! Experiența festivalului timișorean din octombrie dovedește contrariul.

Am învățat eu însămi multe din această experiență. Aș începe prin a repeta o constatare pe care abia am făcut-o: extraordinara reacție a publicului. Dați-i teatru, și teatru de valoare, și el va umple sălile. Am avut și norocul unei mediatizări sistematice și coerente. Frumusețea trofeului acordat și-a avut rostul ei în imaginea festivalului, ca și expozițiile paralele de scenografie, fotografii, măști de *Commedia dell'arte*. Și, nu în ultimul rând, e vorba de efortul câtorva împătimiți de teatru, care există la Timișoara, capabili să meargă până la capătul gândului, odată ce și l-au asumat. Împreună cu

asemenea oameni am format o echipă: de profesioniști, desigur, dar și de prieteni.

Fiindcă am pomenit de echipă, trebuie să precizez - într-o ordine de lucruri în care nu satisfacția reușitei e pe primul loc, dar în care știu mai bine după festival decât înainte ce se cuvine făcut - că ideal ar fi ca directorul să purceadă la lucru cu o echipă aleasă de el însuși. În funcție de criterii profesionale și umane, de competențe și de afinități. Echipa pe care am avut-o la Timișoara era mai degrabă hibridă: iată, eu, ca director artistic, veneam din afară și trebuia să lucrez cu oameni care aparțineau unei instituții, nu aleși de mine, ci existenți în teatrul local dinainte. Pentru a găsi un numitor comun era nevoie de timp. Un timp pe care nu-l ai de obicei. Între acești oameni (norocul meu!) erau unii cu experiență, cunoscuți mie demult, și cu care m-am întâlnit aproape în toate

privințele. Să-i numesc doar pe Stefan Iordănescu și pe Mariana Voicu, fără a-i uita pe excelenții tehnicieni ai Teatrului Național din Timișoara.

O problemă este și aceea a inexistenței la noi a unui sistem contractual între, cum a fost cazul la Timișoara, un teatru și un festival, între coordonatorii atelierelor și festival. Contractul implică drepturi și obligații, care, nerespectate, pot atrage sancțiuni financiare. În lipsa cadrului juridic, directorul festivalului rămâne fără apărare și nu are nici un mijloc de a combate neseriozitatea. În sfârșit, chestiunea fondurilor. Un festival costă mulți bani, pe care nu-i pot furniza, să spunem, numai Ministerul Culturii și teatrul gazdă. Inexplicabilă a fost, la Timișoara, în condițiile unui oraș cu tradiții culturale și a unui public excepțional, cum am spus, necooperarea forurilor responsabile cultural. În naivitatea

mea, am crezut că inspectoratele de cultură, comisiile de cultură sunt cele dintâi interesate de un festival care, vreme de o săptămână, transformă orașul lor în capitala teatrului românesc. Naivitatea se plătește: dezinteres total al celor care ar fi trebuit să fie sponsorii materiali și morali ai festivalului, comportament acultural și necivilizat. Pretenții, în schimb... Mari deziluzii!

Chiar și acum, după ce m-am izbit de toate acestea, punând în balanță bucuriile și tristețile, continui să cred, și lucrul este dovedit și susținut prin destul exemple, că un om poate coordona un festival, de la selecție la organizare: cu condiția ca *un om pentru un festival* să însemne spirit de echipă din partea profesioniștilor și spirit cultural din partea autorităților administrative. În definitiv, un festival este pentru toți și, fără el, toți ar fi mai săraci.

Scenă din *Scaunele* de Eugen Ionescu

George Visu și Petre Nicolae